

Ljudevit barun Ožegović

OZREN BLAGEC

Gradski muzej Križevci
Tome Sermagea 2
48 260 Križevci
ozren.gmk@gmail.com

GORDANA ĐURIČIĆ

Cubinec 82
48 260 Križevci
gogadjur@gmail.com

Pregledni članak

Review articles

Primljeno/Received: 10. 12. 2012.

Prihvaćeno/Accepted: 15. 01. 2013.

Autori u svom radu prikazuju život i djelovanje Ljudevita baruna Ožegovića (1841. – 1913.), sina Metela Ožegovića. Opisani su njegove obiteljske prilike, gospodarska, politička i humanitarna djelatnost, a najveći dio rada posvećen je njegovom slikarstvu.

Ključne riječi: obitelj Ožegović, Ljudevit Ožegović, Guščerovec, Kalnik, Bela, historijsko slikarstvo, križni put, žanr prizori.

Porijeklo, obitelj, školovanje

Ljudevit Teofil Emerik Ožegović rođen je u Varaždinu 28. veljače, a kršten 4. ožujka 1841. godine u župi sv. Nikole.¹ Obitelj Ožegović jedna

je od pedesetak obitelji potkalničkog sitnog plemstva koja je plemićki status stekla sredinom 13. stoljeća.² Najpoznatiji članovi obitelji bili su senjski biskup Mirko Ožegović i njegov nećak Metel, otac Ljudevita Ožegovića.³ Ljudevitova majka bila je Ivana grofica Sermage (13. 12. 1811. - 14. 02. 1878.), a sestra Ida, udana barunica Moscon, rođena je dvije godine nakon njega. Oko 1863. godine oženio se Olgom groficom Erdödy (oko 1845. - 04. 05. 1913.) s kojom je imao četvero djece, kćer Ivanu udanu Daubachy (1864. - 21. 01. 1928.) i sinove Metela (09. 04. 1867. - 21. 01. 1904.), Ivana (28. 01. 1872. - 04. 11. 1941.)

¹ Državni arhiv u Varaždinu, Matična knjiga rođenih Sv. Nikola Varaždin, str. 120. stoji: *1841., 4. Martii, Ludovicus Teophilus Emericus, filius legitimus spectabilis ac perillustris domini Metelli Osegovich de Barlabassevecz, incltyti Comitatus Varasdinensis ordinarii notarii et complurium incltytorum comitatum Sedis iudiciariae assessoris, et illustrissimae dominae Ioannnae Nepomucenae natae comitissae a Sermage, conthoralis eiusdem, qui 28. Februarii natus ac praemissa 4. Martii baptisatus est levantibus illustrissimo et reverendissimo domino Emerico Osegovich de Barlabassevecz, Dei et Apostolicae sedis gratia episcopo Segniensi et Modrussiensis seu Corbaviensi, cuius vices obiit spectabilis ac perillustris dominus Iosephus Szinkovich, incltyti Comitatus Varasdinensis generalis perceptor et complurium incltytorum comitatum Sedis iudiciariae assessor, ac illustrissima domina Anna vidua comitissa a Sermage, quae ut mater optima praesens aderat, baptismum ministrante Petro Laurenchich, m. p., canonico Chasmensi, parocho Varasdinensi et praeposito de Gajdel.* Zanimljivo je da je na njegovoj nadgrobnoj ploči u Beli kao datum rođenja naveden 28.

listopad 1841.! U nekrologu koji je objavljen u Malim novinama kao mjesto rođenja navodi se dvorac Guščerovec. (Male novine, IV/1913., br. 293, od 29. listopada 1913., str. 2.)

² O kalničkim plemenitašima Lelja Dobronić, *Kalnički plemenitaši*, Križevci : Matica Hrvatska, 1998., i Ozren Blagec, Bela IV. i kalničko plemstvo, *Cris* XII/1, Križevci 2010., str. 234. – 244.

³ Blagec, 237. – 239. i Ivan Bojničić, *Der Adel von Kroatien und Slavonien*, Nürnberg 1889., (pretisak) Zagreb : Golden Marketing, 1995., str. 137.

Slika 1. Dvorac Bela pokraj Ivanca u Hrvatskom zagorju (foto: O. Blagec)

i Miroslava (Fridrich, rođen 1874.). Oko 1895. godine razveo se od Olge Erdödy i oženio Ivkom Hayos (Hiršl), koprivničkom učiteljicom, s kojom je imao kćer Luciju (Ludoviku, 12. 04. 1896. - 09. 08. 1962.).⁴ Umro je u Zagrebu 28. listopada 1913. godine, a sahranjen je u obiteljskoj grobnici u Beli.⁵

Podaci o njegovom školovanju dosta su skromni. Poznato je da je između 1855. i 1858. pohađao poznatu akademiju Theresianum u Beču.⁶ Prema riječima njegove kćerke Lucije Ožegović, završio je studij prava i filozofije.

Ožegovićeva gospodarska aktivnost

Temelj Ožegovićeva gospodarstva bila su dobra Gušćerovec i Veliki Kalnik. Prostrano imanje sa renesansnim kaštelom pokraj sela Gušćerovec u miraz je donijela Ivana Sermage udajom za Meta-

4 Ivka Hayos (Hiršl) bila je židovka. Nije poznato je li se Ljudevit Ožegović i službeno rastao od Olge Erdödy ili je možda čak prešao na židovstvo kako bi se mogao ponovno oženiti.

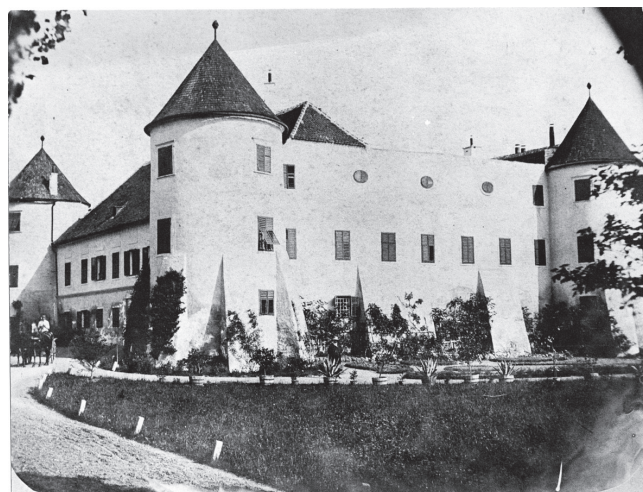
5 Obiteljska grobnica Ožegovića nalazi se u kapeli Uznesenja Marijina u mjestu Bela u Hrvatskom zagorju. U njoj su pokopani Ljudevitovi djed i baka - protonotar Stjepan Ožegović i Josipa Marković, zatim njegovi roditelji Metel Ožegović i Ivana Sermage, sâm Ljudevit i njegovi sinovi Metel i Ivan.

6 O njegovom boravku u Beču i prilikama tijekom školovanja govori i korespondencija s ocem Metelom koja se čuva u Arhivu HAZU, Zbirka Ožegovićiana, XXXVIII – 25 a do XXXVIII – 25 m (13 pisama)

la Ožegovića. Vođenje ovog prostranog imanja Ljudevit Ožegović preuzeo je od oca Metela nakon što je Metel kupio imanje Bela 1868. godine i preselio u Beč. On nije samo nastavio s vođenjem urednog imanja, već je intenzivno radio na njegovom unapređivanju.

Proizvodnju vina na gušćerovečkom vlastelinstvu započeo je još Metel Ožegović koji je na izložbi u Pari-

zu 1867. godine za svoje vino osvojio zlatnu medalju. Razvoj vinogradarstva nastavio je i Ljudevit Ožegović koji je iste godine nedaleko dvorca zasadio novi vinograd poznat pod nazivom "Mete-

Slika 2. Dvorac Gušćerovec (fototeka Gradskog muzeja Križevci).

lov brijeg".⁷ Da je vino koje je Ljudevit Ožegović proizvodio odlične kvalitete potvrđuje i nagrada na svjetskoj izložbi u Beču 1873. godine.⁸

Vrlo važnu ulogu na gušćerovečko-kalničkom vlastelinstvu imalo je stočarstvo. Godine 1876. na imanju je bilo tridesetak krava,⁹ a postoje i podaci

7 Gospodarski list XV/1867., br 46., 14. listopada 1867., str. 4.

8 Gospodarski list XXII/1874. br. 46., 13. studenog 1874., str. 185.

9 Gospodarski list XXIV/1876., br. 23., 01. veljače 1876., str. 12. Prema istom izvoru gospodarstvo Kipach imalo

o tome da je oko 1870. godine Ljudevit Ožegović za potrebe imanja nabavio svinje pasmine Suffolk, koje su se također mogle i kupiti kod njega.¹⁰

Značajnu ulogu u Ožegovićevu gospodarstvu imale su šume. Na području općina Gušćerovec, Bočkovec, Sv. Petar (Orehovec), Borje i Kalnik imao je ukupno 2034 rali šuma, mahom bukovih i hrastovih. O isplativosti i načinu gospodarenja tim šumama, koje je prema njegovima riječima zbog visokih taksi i poreza jedva isplativo, opširno je pisao u članku pod nazivom “*Nešto o predloženoj zemljarskom čistom dohodku šumah*” objavljenom 1880. godine u Narodnim novinama.¹¹

Ožegovićevu gospodarstvo bavilo se i proizvodnjom žitarica. Već 1864. godine na Dalmatinsko-hrvatsko-slavonskoj gospodarskoj izložbi u Zagrebu Ljudevit i Metel Ožegović osvojili su mjedenu kolajnu za svoje žito i brašno,¹² a nešto prije 1900. godine Ljudevit je na svojem imanju u Gušćerovcu sagradio parni mlin, koji je vjerojatno zamijenio starije vodene mlinice na potoku Kamešnica.¹³

Nažalost, pred kraj života Ljudevit Ožegović je imanje i dvorac Gušćerovec rasprodao lokalnim seljacima, koji su dvorac pred početak Prvoga svjetskog rata porušili i materijal koristili za izgradnju vlastitih kuća.¹⁴

je preko 60 krava, gospodarstvo Aleksandra Fodroczyja također tridesetak krava, a Gospodarski zavod u Križevcima i vlastelinstvo Sidonije Rubido Erdödy u Gornjoj Rijeci dvadesetak krava. Većini njih glavno je tržište bio grad Križevci.

10 Gospodarski list XXIII/1875., br. 6., 20. ožujka 1875., str. 6.

11 Narodne novine XXVIII/1880., br. 190., 19. kolovoza 1880. g., str. 1. – 2.

12 Gospodarski list XII/1864., br. 40., 6. listopada 1864., str. 218.

13 *Izveštaj kr. zemaljskog obrtnog nadzornika o pregledavanju obrtnih i tvorničkih poduzeća u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji*, Zagreb 1901., str. 10.

14 Mladen Obad – Šćitaroci, *Dvorci i perivoji u Slavoniji: od Zagreba do Iloka*, Zagreb: Šćitaroci, 1998., str. 170. – 171. Prema jednoj lokalnoj legendi Ožegović je morao dvorac prodati kao bi namirio svoje kockarske dugove, dok je prema drugoj legendi valjalo podmiriti kockarski dug jednog njegovog vanbračnog sina (vidi diplomski rad Sanele Huzjak pod nazivom “Uzroci nastanka atipičnih oštećenja na slici “Koka s pilicima” baruna Ljudevita

Ljudevit barun Ožegović bio je i član Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva, a zbog svoje aktivne uloge u gospodarskom razvoju križevačkog kraja bio je i predsjednik križevačkog ogranka društva između 1874. i 1896. godine.¹⁵

Ljudevit Ožegović za svoje je potrebe podigao reprezentativnu trokatnu palaču u Zagrebu na križanju Trga Nikole Šubića Zrinjskog i Ulice Petra Berislavića (Zrinjevac 17). Palaču je podigao na vlastitom zemljištu 1874. godine prema projek-

Slika 3. Palača Ožegović na Zrinjercu u Zagrebu (foto: O. Blagec).

Ožegovića s kompletnim restaruratorsko-konzervatorskim zahvatom” obranjen na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu 2009. godine, str. 14.)

15 Za podpredsjednika društva izabran je 14. prosinca 1873. (Gospodarski list XXII/1874., br. 46, 13. studenog 1874., str. 185.). U Gospodarskom listu ne postoji točan podatak o tome kada je izabran za predsjednika, no u oglasu od 23. studenog 1874. potpisan je kao *Bar. Ljudevit Ožegović, predsjednik* (Gospodarski list, XXII/1874., br. 48, 28. studenog 1874., str. 194.). Na mjestu predsjednika zamijenio je Dragutina Lambla koji je odstupio. Dakle, izabran je tijekom druge polovice godine (između srpnja i studenog). Funkciju predsjednika vjerojatno je sam napustio tijekom 1896. U pozivu na godišnju prosljetnu skupštinu koja se trebala održati 20. ožujka 1896. još se uvijek navodi kao predsjednik (Gospodarski list XLIV/1896., br. 5., 05. ožujka 1896., str. 86.), dok se u pozivu na jesensku skupštinu, koju je za 13. studenog 1896. raspisao Odbor gospodarske podružnice, u članku 7. najavljuje izbor predsjednika (Gospodarski list XLIV/1896., br. 21., 05. studenog 1896., str. 166.). Naslijedio ga je biskup Julije Drohobeczy koji se navodi kao predsjednik križevačke podružnice u godišnjem izvještaju za 1896. g. (Gospodarski list XLV/1897., br. 1., 05. siječanj 1897., str. 4.)

tu Ivana Plochbergera. Prizemlje zgrade Ožegović je vjerojatno iznajmljivao, pa je tako 1895. godine u njoj otvorena kavana "Zagreb" u vlasništvu Ivana Neuböcka. Početkom 20. st. Ožegović prodaje svoju palaču na Zrinjercu Albertu Schwarzu, koji se kao njen vlasnik navodi 1902. godine.¹⁶

Ljudevit Ožegović u Hrvatskom saboru i njegova politička aktivnost

Ljudevit Ožegović bio je aktivni član Narodne stranke. Godine 1875. potpisao je stranački proglas objavljen u listu *Obzor* u kojem je iznesen politički program narodnjaka u izborima za Sabor te godine.¹⁷

Na izborima je izabran u kotaru Križevci¹⁸ po prvi puta u Sabor kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije u razdoblju 1875. – 1878. godine. U tom je sazivu bio bilježnik tijekom 1875. – 1876. te član Odbora za općinarstvo.¹⁹ U saboru nije bio previše aktivan, i za riječ se javljao svega desetak puta.

Po drugi puta u Sabor je izabran u razdoblju 1878. – 1881. godine. U ovom sazivu bio je član Odbora za trgovinu, komunikacije i javne radnje te Odbora za poslove unutarnje politike.²⁰ Na 12. sjednici sabora na njegovu je prijedlog osnovan odbor koji treba preispitati županijske reprezentacije te je postao i članom tog odbora.²¹ Niti ovoga se puta nije prečesto uključivao u saborske rasprave, a zanimljivo je da je bio članom saborskog izaslanstva u Peštu povodom vjenčanja prijestolona-

Slika 4. Kapelica Uznesenja Marijina u Beli, mjesto gdje su pokopani mnogi od najznačajnijih članova obitelji Ožegović (foto: O. Blagec).

sljednika Rudolfa i belgijske princeze Stephanie.²²

Nakon što se Matija Mrazović udaljio od Narodne stranke i osnovao Neodvisnu narodnu stranku, Ožegović je kao njezin kandidat po treći put izabran u Hrvatski sabor u sazivu od 1881. – 1884. Ovoga puta izabran je za člana odbora za Obrt, trgovinu, komunikacije i javne radove.²³ U radu ovog saziva Sabora Ožegović je sudjelovao nešto aktivnije. U raspravi o proračunu na 23. sjednici održanoj 01. 04. 1882. godine zalagao se za dovršetak ceste između Vrbovca i Rugvice. Ipak, njegova najznačajnija aktivnost u Saboru bilo je mjesto izvjestitelja Odbora za raspravu o naredbama koje se tiču spajanja Vojne krajne, te je u nekoliko navrata podnio detaljna izvješća Saboru.²⁴ Također, na 39. sjednici 05. svibnja 1882. godine izabran je u ad hoc Odbor za porezne poslove.²⁵

Ne slažući se s približavanjem Neodvisne narodne stranke s vladajućima istupa iz Sabora, te se povlači iz politike, a njegovi politički stavovi sve se više približavaju pravaškim idejama. Ipak, nikada

16 Arhiv grada Zagreba, fond Gradsko poglavarstvo Zagreba, dosje kuće Zrinjski trg 17. i Snješka Knežević, Mjesto Zrinjskog trga u genezi zagrebačke "zelene potkove", *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 11 /1987., Zagreb, str. 90., bilj. 69. U zgradi je od 1954. do 1990. bila poslovnica JAT-a, a danas je u njoj ured Croatia Airlinesa.

17 Ivo Perić, *Hrvatski državni sabor 1848. - 2000.*, Zagreb 2000., sv. 2. str. 145.

18 Kotar je obuhvaćao područje Sv. Petra Orehovec, Raven i Vrbovec

19 *Saborski dnevnik kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije god. 1875. - 1878.*, Zagreb 1878, str. 4. i 10.

20 *Saborski dnevnik kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije god. 1878. - 1881.*, Zagreb 1881., str. 9.

21 isto, str. 119.

22 isto, sv. 2., str. 1291.

23 Perić, sv. 2., str. 197. i *Saborski dnevnik kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije godina 1881. - 1884.*, Zagreb 1884., str. 10.

24 *Saborski dnevnik*, 1884., str. 351. - 356., 434. - 438, 445. - 448, 451., 527. - 529. i 535.

25 isto, str. 456.

nije pristupio Stranci prava, čak se upustio u kraću raspravu s nekima od najugladnijih pravaša.²⁶

Kao član Hrvatskog sabora, Ljudevit Ožegović je tri puta bio biran u Donji dom Ugarskog parlamenta, 1875.²⁷, 1878.²⁸ i 1881.²⁹ godine, čime je nastavio obiteljsku tradiciju djeda Stjepana Ožegovića i oca Metela Ožegovića koji su također u nekoliko navrata bili hrvatski predstavnici u ugarskom parlamentu. Uslijed promjene vlastitih političkih uvjerenja Ljudevit Ožegović je na 62. sjednici hrvatskog sabora 13. prosinca 1882. godine položio svoj mandant u Donjem domu Ugarskog parlamenta.³⁰

Iako službeno van politike, Ljudevit Ožegović ipak je ostao aktivan u političkom životu, a moguće je da je s ocem Metelom razmišljao o osnivanju nove autonomaške stranke, nezadovoljan podilazanjem brojnih narodnjaka banu Hedervaryju.³¹

Zbog svojih zasluga u političkom, ali i gospodarskom životu, Ljudevit Ožegović postao je 1885. godine carski i kraljevski komornik. Tom prilikom upriličena je velika svečanost pokraj dvorca Bela u kojoj je Ljudevit Ožegović prisegnuo na komorničku čast i to upravom pred svojim ocem Metelom.³²

Dobrotvorna djelatnost

U dobrotvornom radu Ljudevita Ožegovića posebno se ističu njegova uloga prilikom podizanja prve školske zgrade u mjestu Kalnik te njegova bogata donacija Jugoslavenskoj (danas Hrvatskoj) akademiji znanosti i umjetnosti.

Zajedno sa župskom školskom općinom, Ljudevit Ožegović je 1865. godine na vlastiti trošak

podigao i opremio prvu školsku zgradu u mjestu Kalnik koju su pohađali učenici iz desetak okolnih sela. Škola se sastojala od jedne sobe za učenike, dvije sobe za učitelja, kuhinje, izbe, družinske sobe i pivnice. U školu je već prve školske godine bilo upisano šezdesetero djece, sljedeće godine 81 dijete, a početkom 20. stoljeća školu je pohađalo već gotovo 500 učenika!³³

Kao jedini nasljednik ostavštine svog oca ilirca Metela Ožegovića, Ljudevit je veliki dio njegove korespondencije darovao Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Ta korespondencija danas čini osnovu Zbirke Ožegovićiana u Arhivu HAZU-a. Osim toga, Ljudevit Ožegović je Akademiji darovao više od 400 knjiga iz raznih područja, među kojima se u Ljetopisu Akademije posebno ističu "*Diarium comitiorum regni Hungariae*" od 1798. do 1835. godine.³⁴

Dio očeve knjižnice darovao je i Kraljevskoj sveučilišnoj biblioteci (danas Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu),³⁵ a novčano je pomagao i rad Gospodarskog učilišta u Križevcima.³⁶

Slikarstvo Ljudevita Ožegovića

O slikarskom radu Ljudevita baruna Ožegovića malo je podataka. Do sada je spomenut na nekoliko mjesta. Prvi ga spominje Ljubo Babić u kontekstu diletantizma, nazivajući njegova platna grotesknima³⁷, a na istu opasku upućuje Marijana Schneider u katalogu *Historijsko slikarstvo u Hrvatskoj*³⁸ uz opis i sliku *Starac kraj mora*³⁹. Kulturni period u kojemu je Ljudevit Ožegović stasao bio je

26 Mirjana Gross, *Izvorno pravaštvo*, Zagreb : Golden Marketing, 2000., str. 434 - 436.

27 *Saborski dnevnik*, 1878., str. 41 - 42.

28 *Saborski dnevnik*, 1881., str. 119.

29 *Saborski dnevnik*, 1884., str. 17.

30 *Saborski dnevnik*, 1884., str. 785.

31 O tome govori Metelovo pismo Ljudevitu poslano iz Bele 11. 09. 1885. godine u kojemu Metel žestoko kritizira Vukotinovića i Miškatovića (Arhiv HAZU, Zbirka Ožegovićiana, XL - 35)

32 Domorodne misli baruna Metela Ožegovića u: *Hrvatska prosvjeta* III/1916., br. 3., Zagreb 1916., str. 268.

33 Josip Crnčić, *Povijest kalničkog školstva : prigodan 140. obljetnice 1865. - 2005.*, Varaždinske Toplice : Tonimir, 2005., str. 33.

34 *Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 1890., peti svezak*, Zagreb 1890., str. 61., 108. - 109., i 151.

35 Antun Cuvaj, *Građa za povijest školstva Kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas*, sv. X, Zagreb 1913., str. 454.

36 Antun Cuvaj, *Građa za povijest školstva Kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas*, sv. IV, Zagreb 1910., str. 221.

37 Babić, 1934, 64.

38 Schneider, 1969, 22.

39 Schneider, 1969, 56.

obilježen jačanjem građanstva, buđenjem nacionalne svijesti te veličanjem heroja iz nacionalne povijesti. Prizori bitaka ili junačkih podviga bili su izdignuti nad ostale grane slikarstva, a ishodišna mjesta bile su akademije u Beču i Münchenu. Takvo monumentalno slikarstvo koje se bavi prikazivanjem događaja prije vremena nastanka slike, u što se mogu smjestiti i mitološke scene, biblijske scene te historijski žanr prizori, naziva se historijskim slikarstvom. *...značajke koje su svojstvene za historijsko slikarstvo: prednost sadržaja pred oblikom, traženje poučnog motiva, "dostojnog pogleda slobodnog naroda", retorički patos, težnja za povijesnom autentičnošću koja se smatra vrhuncem kvalitete.*⁴⁰ Naranije primjere historijskog slikarstva možemo naći već u Egiptu dok su najpoznatiji vezani uz klasicizam i Jacquesa Louisa Davida, a upravo se u klasicizmu slike nastoji učiniti što sličnijim antičkim reljefima.⁴¹ Podloga što vjernijim prikazima prošlosti nije bila samo historiografija već i književnost. Vani su početkom devetnaestoga stoljeća kao historijski slikari bili najistaknutiji nazarenci (F. Pforr, J.F. Overbeck, L. Kuppelwieser, L. Schnorr von Carolsfeld i J. Führich), a stil Karla Pilotyja (München, majstor historijskog slikarstva) počeo se širiti Europom⁴². Kod nas su istaknuti slikari historijskih prizora bili Josip Franjo Mücke, Ferdo Quiquerez (učenik K. Pilotyja), Oton Iveković i drugi.⁴³

Prva nama poznata slika Ljudevita Ožegovića (Starac i more) datirana je u 1860. godinu kada je imao samo devetnaest godina. Od slikarskog načina rada (Starac kraj mora) u kojemu nejasnost, titravost, iluzionizam imaju glavnu ulogu, došao je do linijskog, plošnog oblikovanja koji najviše dolazi do izražaja na Križnome putu. Dok na slici Sv. Marija s Djetetom vidimo da nije uspio postići lakoću predloška, na slici Sveta Eleonora malo je bolje riješio samo lice te konačno prešao na plastičniji način oblikovanja figura. S obzirom na uvijek prisutni pomak u njegovim slikama i prisutnu dijagonalu, slika Sv. Ivan i Pavao kao rimski vojnici

djeluje prestatično i presimetrično, a nabori na tunikama vojnika nikako nisu Ožegovićevi. Lica Isusa i Petra na slici Isus predaje ključeve sv. Petru, detaljna obrada mišića, gusto nabrana tkanina je ono što možemo povezati s likovima na Križnome putu. Razglednice su najvjerojatnije fotografije Ožegovićevih velikih slika. Njih bih stilski smjestila pod njegov nešto raniji rad. S obzirom da se 1866. godine slavila tristota obljetnica opsade Sigeta, logično bi bilo da je Zadnje jutro Zrinskog u Sigetu nastala negdje u to vrijeme kada su svi slikali na temu Zrinskih i bitke kod Sigeta, ali godina uz potpis je prilično mutna, a zbog malog opusa slika ne možemo to s apsolutnom sigurnošću tvrditi. No, sve tri razglednice stilski se mogu smjestiti u otprilike isto vrijeme. Iako kompozicijski nisu identične, zgusnutost i pokrenutost likova, osobito na razglednicama Zadnje jutro Zrinskog u Sigetu i Jelena Maljak ruši most preko Glogovnice, bliski su radu Petera Kraffta (slikar historijskih prizora; 1780. – 1856.) na slici Nikola Zrinski kod Sigeta.

Ako slike promatramo kronološki, vidimo pomak prema linearnom i plošnom oblikovanju, ali u proučavanju slikarstva Ljudevita Ožegovića imamo rupa. Njegov opus obuhvaća četrdeset godina stvaralaštva, ali većina slika naslikana je nakon prve u vremenskom razmaku od dvadesetak godina dok nam je posljednjih devet godina njegova života po tom pitanju sasvim nepoznato. Ljubo Babić spominje njegova velika platna naše historije⁴⁴ što, s obzirom da mi imamo sačuvane uglavnom religiozne teme, upućuje na Ožegovićeve druge slike. Kakve su one bile i što se s njima dogodilo, još uvijek ne znamo. Grotesknost koju Babić spominje vjerojatno se ticala upravo neuspješnog Ožgovićevog rješavanja lica. Iako je amaterstvo izrazito vidljivo na njegovim slikama, Ožegović kao da je time upravo i stvorio svoj potpis. Likovi su mu zbog toga mračni i pomalo groteskni čime uspjeva dočarati karaktere na pomalo karikaturalan način. U svakom slučaju Ožegovićeve slike imaju duha i svakog će promatrača svojom dinamičnošću uvući u svoj svijet i sadržaj što na kraju i je svrha slika postavljenih u crkvi.

40 Schneider, 1969, 12.

41 Schneider, 1969, 12.

42 Schneider, 1969, 13.

43 Schneider, 1969. 23. – 29.

44 Babić, 1934, 64.

Sačuvane su 23 slike Ljudevita Ožegovića te 3 razglednice/fotografije njegovih djela: Starac kraj mora/Knez Radoslav, Koka s pilićima, Dvorac Razvor i Dvorac Slavje koji se nalaze u Hrvatskom povijesnom muzeju u Zagrebu; San baruna Ožegovića, Sv. Marija s Djetetom i Sveta Eleonora smješteni u crkvi sv. Antuna u Gušćerovcu; Sv. Ivan i Pavao kao rimski vojnici i Krist predaje ključeve sv. Petru iz župne crkve u Svetom Petru Orehovcu; Križni put (14 slika) iz Župe sveta Marija u Međimurju; Krvavi sabor križevački, Zadnje jutro Zrinskog u Sigetu, Jelena Maljak ruši most preko Glogovnice – razglednice u vlasništvu Gradskog muzeja Križevci.

KATALOG:

Starac kraj mora/Knez Radoslav (?)

Ulje na platnu, 250 x 190cm, HPM.

Starac duge guste brade naslonjen je na stijenu za koju se grčevito drži. Pogled mu je odlučan i mrk. Na nogama su mu nazuvci i pleteni opanci. Desna mu je noga ispružena, lijeva blago skvrčena - ona nosi težinu i pod njom se nalazi slomljeni mač. Odjeven je u uske svijetloplave hlače i haljinu od tamnocrvena baršuna, prorezanu sa strana i žučkastim krznom po rubovima. Nebo je tamno, u gornjem lijevom uglu ispod razmaknutih oblaka proviruje njegova svijetloplava vedrina. Izvor svjetla je izvan slike. Dinamiku slici daju zapjennjeni valovi uzburkanoga mora, sijeda brada i kosa jedinoga lika koje vijore na vjetru. Sam vrh mača gubi se u bjelini morske pjene.

Potpis desno, na polovici slike: „Ljudevit Ožegović 1860.“

Slika 5. Knez Radoslav, ulje na platnu, 150 x 190 cm, 1860. (Hrvatski povijesni muzej – HPM/PMH 2783).

Koka s pilićima

Ulje na platnu, 80 x 63,5 cm, HPM.

Koka u stojećem stavu u sredini tamne pozadine upravo kreće prema tek izlegnutim zlatnim pilićima u donjoj polovici slike. Lijevo, u prvom planu nalaze se tri pilića, u drugom jedan. Dva jaja i pilić koji se tek izlegao smjestili su se u sjeni tamne pozadine. Desno u prvom planu nalaze se dva pilića, a u tamnoj pozadini pile koje se izliježe. U gornjem desnom uglu slike naziru se prozori dok su koka i pilići na travi. Izvor svjetla je izvan slike u gornjem dijelu tako da osvjetljava samo prvi plan, koku s pilićima dok je ostalo u sjeni.

Prema podacima iz diplomskog rada Sanele Huzjak koji se ticao restauratorskih zahvata na ovoj slici, ona je stigla u Hrvatski povijesni muzej u Zagrebu kao dar gospođe Danice Paskiević-Čikara 1978. godine i do sada bila smještena u depou muzeja. Predložak za sliku, navodno je talijanski

Slika 6. Koka s pilićima, ulje na platnu, 96 x 76 cm, 1880. (Hrvatski povijesni muzej – HPM/PMH 30931).

autor Carlo Sara, slikara žanr prizora i pejzaža čije se slike čuvaju u Museo Civico i u Galeriji Akademije u Paviji⁴⁵.

Potpis u donjem desnom uglu: „B.L.O./ dopo C. Sur 885“, odnosno „B.L.O./prema C. Sur 885“⁴⁶.

San baruna Ožegovića

Ulje na platnu, 172 x 142cm, crkva sv. Antuna, Gušćerovec.

Format slike je vertikalno postavljen pravokutnik, u gornjem dijelu lučno završen. Riječ je navodno o autoportretu zaspala umjetnika i snu u kojemu patron crkve, sv. Antun Padovanski spašava njegov dvorac u Gušćerovcu od napada Turaka nenadanim snijegom u ljetno vrijeme (prema legendi mještana).

⁴⁵ Huzjak, 2009, 11.

⁴⁶ Huzjak, 2009, 11.

Kompozicija je s obje strane zatvorena teškim zastorima te lijevo likom sv. Antuna Padovanskog na oblaku s Djetetom i desno usnulim likom samog autora. U pozadini je kamin s posuđem, ukrasnim tanjurom i križem dok u njemu gori vatra. Iznad kamina je oblak s gušćerovečkim dvorcem koji opsjedaju Turci. Sv. Antun prstom upire u taj prizor.

Potpis u donjem desnom uglu: „B.L.O. pinx. 1888.“

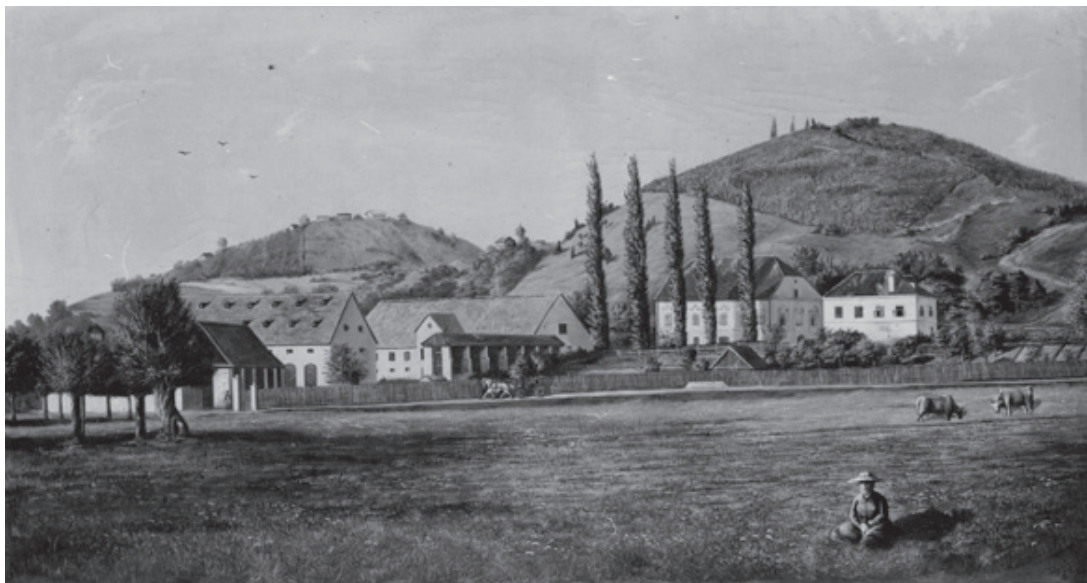

Slika 7. San baruna Ožegovića, ulje na platnu, 172 x 142 cm, 1888. (Crkva sv. Antuna, Gušćerovec, foto: G. Đuričić).

Dvorac Razvor

Ulje na platnu, 64 x 119cm, HPM.

Slika je komponirana u tri plana. U prvom je livada na kojoj se nalazi pastirica, a iza nje dvije krave na ispaši. S drugim je planom povezana cestom po kojoj se voze kola. Tik iza ceste nalaze se gospodarske zgrade i vrt pripadajućeg dvorca iza kojeg su dva brda, na desnom vinogradi, na lijevom kuće i vedro nebo iznad njih.

Slika 8. Dvorac Razvor, ulje na platnu, 64 x 119 cm, 1889. (Hrvatski povijesni muzej - HPM/PMH 26733).

Riječ je o veduti jednokatne kurije Razvor, sagrađene oko 1780. godine u kasnobaroknom stilu. Vlasnici su bili obitelj Erdödy, a kasnije je nasljedstvom prešla na obitelj Ožegović da bi ju 1925. godine kupila obitelj Broz u čijem je posjedu bila do sedamdesetih godina 20. stoljeća⁴⁷.

Potpis u donjem desnom uglu: „B.L.O. 1889.“

Sv. Marija s Djetetom

Ulje na platnu, 167 x 80cm, crkva sv. Antuna, Guščevec.

Format slike je vertikalno postavljen pravokutnik, lučno završen u gornjem dijelu. U središtu je lik Majke Božje s djetetom Isusom na rukama, a okružuju ih anđeli koji proviruju iz oblaka. S obje strane glavnih likova nalazi se po sedam anđela. Lica anđela su perspektivno izobličena, lice Majke Božje izvedeno je jakim crnim crtama i neobičnom sjenom koja joj zaklanja drugu polovicu lica. Prevladava bijela s različitim tonovima sive boje. Nabori haljine dosta su dobro izvedeni iako još uvijek kruti. Dio plašta djeluje prozirno, ali i on teško pada. Noga koja joj proviruje ispod halji-

Slika 9. Sv. Marija s Djetetom, ulje na platnu, 167 x 80 cm, 1890. (Crkva Sv. Antuna, Guščevec, foto: G. Đuričić).

⁴⁷ Obad Šćitaroci, 2005, 324. U toj se kuriji navodno rodila naša prva operna primadona Sidonija Rubido Erdödy.

ne nespretno je izvedena. Oblaci po kojima hoda, djeluju čvrsto poput stijene.

Sam Ljudevit Ožegović navodi predložak po kojemu je radio sliku, a to je Bogorodica s Djetetom⁴⁸ njemačkog slikara Franza Defreggera⁴⁹(1835. - 1921.), učenika K. Pilotyja koji je utjecao na slovensko žanr slikarstvo.

Potpis u donjem desnom uglu: „B.L.O. 1890. dopo Defregger“

Sveta Eleonora

Ulje na platnu, 165 x 80cm, crkva sv. Antuna, Guščerovec.

Format slike je vertikalno postavljen pravo-

Slika 10. Sveta Eleonora, ulje na platnu, 165 x 80 cm, 1892. (Crkva Sv. Antuna, Guščerovec, foto: G. Đuričić).

48 Nemam podatke gdje i u kakvom stanju se ta slika nalazi.
49 ELU, 1962, sv. 2, 23.

kutnik, lučno završen u gornjem dijelu. U centru je lik svete Eleonore u trenutku molitve, u klečećem položaju, između dva stupa, a iza nje se nalazi niša. Ruke je prekrížila na prsima, a glavu nagnula u stranu s pogledom upućenim prema gore. Na glavi joj biserna kruna, odjevena je u plavu haljinu obrubljenu biserima, ogrnuta zlatnim plaštom. Na ušima su joj naušnice, a na ruci prsten. U gornjem dijelu slike, između oblaka proviruje bijeli križ. Posebno se ističe tepih sa svojim uzorkom i neobičnim naborom pored potpisa. Ispod slike, unutar okvira je natpis „Sancta Eleonora ora pro nobis“.

Potpis u donjem desnom uglu: „B.L.O. 1892.“

Sv. Ivan i Pavao kao rimski vojnici

Ulje na platnu, 200 x 133,5cm, crkva sv. Petra, Sv. Petar Orehovec.

Dva lika u rimskoj odjeći zatvaraju kompoziciju s lijeve i desne strane. Na glavama su im

Slika 11. Sv. Ivan i Pavao kao rimski vojnici, ulje na platnu, 200 x 133,5 cm, 1900. (Crkva Sv. Petra, Sv. Petar Orehovec, foto: Zoran Homen).

Slika 12. Krist predaje ključeve Sv. Petru, ulje na platnu, 200 x 130 cm, 1900. (Crkva Sv. Petra, Sv. Petar Orehovec, foto: Z. Homen).

kacige, odjeveni su u bijele haljine do koljena, zaogrnuti crvenim plaštevima, a na nogama su im sandale. Između njih je puteljak koji vodi do crkve sv. Petra u pozadini iznad koje su munja i sivi oblaci. Lijevi lik je sveti Ivan, drži palmину grančicu kao simbol pobjede nad mučenjem, dok sveti Pavao ima mač kao svoj atribut. Obojica imaju aureole, a iznad svakoga su po dva djeteta anđela s krilima.

Nepotpisano, pripisuje se Ljudevitu Ožegoviću⁵⁰. 1900.

Krist predaje ključeve Sv. Petru

Ulje na platnu, 200 x 130cm, Crkva sv. Petra, Sv. Petar Orehovec.

U prvom planu su Isus koji predaje ključeve svetom Petru koji pred njim kleči. U pozadini je brdo obgrljeno maglom na kojemu je crkva svetoga Petra s procesijom. Odjeća na likovima teška je i naborana. Lica i ruke su puno bolje riješeni.

Potpis u donjem desnom uglu: „B.L.O. pinx. 1900.“

Dvorac Slavje

Ulje na platnu, 62,5 x 119,5cm, HPM.

U prvom planu slike je dio perivoja, put koji zavija prema dvorcu s tornjem. S desne je strane slika zatvorena visokim stablima koja kao da se tope dok iz donjeg lijevog ugla izlazi dio puta, ali je lijevo kadar zatvoren stablom. Pored njega na klupi sjedi žena, a prema njoj trče djevojčica i pas. Cestu na dva dijela dijeli zelena površina. Iz smjera dvorca stiže brkati gospodin u odijelu sa šeširom na glavi. Iza dvorca su stabla, lijevo od njega park.

Potpis: „B.L.O. 1902.“

Slika 13. Dvorac Slavje, ulje na platnu, 62,5 x 119,5 cm, 1902. (Hrvatski povijesni muzej - HPM/PMH 26732).

⁵⁰ Doris Baričević, Mirjana Repanić-Braun, Sveti Petar Orehovec, u: *Umjetnička topografija Hrvatske: Križevci – grad i okolica*, Zagreb, Institut za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, 1993, str. 381.

Slika 14. Križni put, prva postaja: Isusa osuđuju na smrt, ulje na platnu, 94 x 71 cm, o. 1904. (Župa Sv. Marije u Međimurju, foto: O. Blagec).

Slika 15. Križni put, četvrta postaja: Isus susreće svoju svetu majku, ulje na platnu, 94 x 71 cm, o. 1904. (Župa Sv. Marije u Međimurju, foto: O. Blagec).

Križni put (14 slika)

Ulje na platnu, 94 x 71cm, župa sv. Marije u Međimurju.

Cijeli ciklus od četrnaest slika 1904. godine bio je postavljen u župnoj crkvi sv. Ane u Križevcima⁵¹, a rađen je prema freskama Pasije nazarenca Josepha von Föchricha u crkvi svetog Ivana Nepomuka u Beču⁵². Ime autora predložka Ožegović navodi u potpisu svoje slike. Od 2000. godine slike se nalaze u župi sv. Marija u Međimurju⁵³. Joseph von Föchrich bio je austrijski slikar (1800–1876), glavni predstavnik druge generacije nazarenaca, od 1841. godine prof. na bečkoj akademiji. U Beču je izveo freske u Johanniskirche i Altlerchenfelder Kirche. Suradivao je s F. Overbeckom u Rimu na freskama u Villa Massimi. Radio je biblijske i historijske kompozicije⁵⁴.

51 Spomenica župe sv. Ane Križevci, zapis za godinu 1904.
52 <http://www.webphoto.ro/austria/the-tradition-of-depicting-sufferance-in-the-western-christian-world-art.html>
53 Spomenica župe sv. Ane Križevci, zapis za godinu 2000.
54 ELU, 1962, sv. 2, 333.

Slika 16. Križni put, dvanaesta postaja: Isus umire na križu, ulje na platnu, 94 x 71cm, o. 1904. (Župa Sv. Marije u Međimurju, foto: G. Đuričić).

Slika 17. Krvavi sabor križevački, razglednica (Gradski muzej Križevci 6585).

Slike prikazuju tradicionalan Križni put sa svih četrnaest postaja. Kompozicije su dinamične, pune likova i uvijek usmjerene, ali svaki kadar je zaokružen. Likovi su čvrsti, jaki, plošni, sa prenaplašenom muskulaturom, možda blago grafički izvedeni. Pozadina služi kao kulisa. Za razliku od predloška, na Ožegovićevim je slikama ublažena grotesknost mišića, jasno se vide žile na rukama pojedinaca, životinje i pejzaž mu idu, ali problem mu predstavljaju lica koja nikako ne može realistički naslikati već se doimaju kao mala enciklopedija grimasa. U naborima se vidi utjecaj grafika Albrechta Dürera i kod Ožegovića oni su pretjerani tako da mjestimično izgleda kao da se odjeća likova topi. Likovi su plošni, djeluju poput lutaka, a slike poput antičkih reljefa. Dojam dubine postignut je postavljanjem likova jednih iza drugih.

Potpis u desnom donjem uglu (slike 1, 2, 5, 7, 9, 14), lijevom donjem uglu (slike 3, 4, 6, 8, 11, 12, 13) ili uz donji rub slike (slika 10): „B.L.O. pinx Führich comp.“

Krvavi sabor križevački

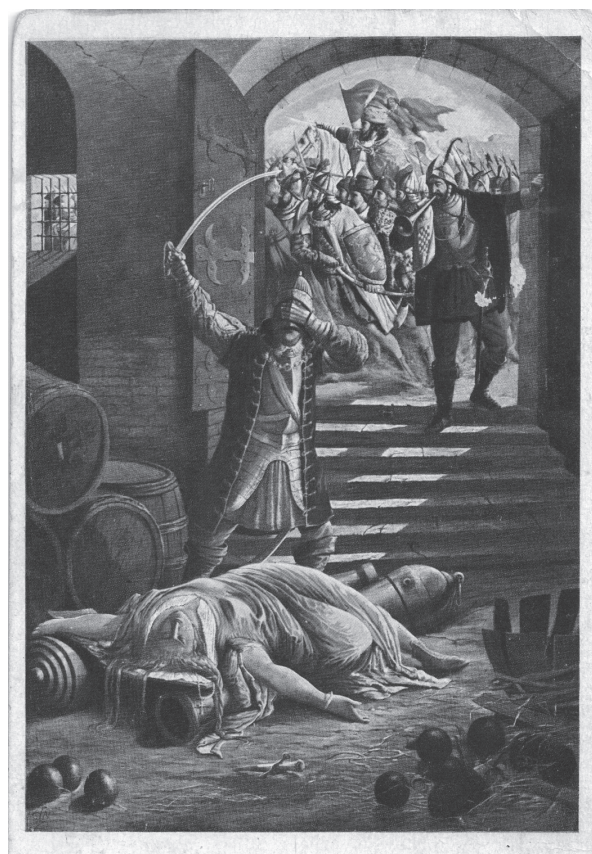
Razglednica, format i tehnika slike nepoznati, GMK.

Kompozicija je zgusnuta mnoštvom likova zarobljenih u borbi. Simetričnost je postignuta postavljanjem najvažnije ličnosti u samo središte te dvama prozorima/vratima u pozadini od kojih su desna otvorena pa smjer kretanja jednog dijela likova ide po dijagonali slijeva nadesno. Dio likova slijeva i zdesna u prijetećem su stavu, okrenuti jedni prema drugima i tako zaokružuju kompoziciju. Vlada koji pokriva oči, objema rukama usmjera udesno naznačujući otvorena vrata, ali i smjer kretanja.

Potpis dolje lijevo: „B.L.O. (nečitljiva godina)“

Zadnje jutro Zrinskog u Sigetu

Razglednica, format i tehnika slike nepoznati, GMK.

Slika 18. Zadnje jutro Zrinskog u Sigetu, razglednica (Gradski muzej Križevci 6644).

Suprotno od prethodnog prikaza, gužva i navala vojnika je vani dok nam je u prvom planu interijer nekog podrumskog prostora ili skladišta u kojemu vidimo mrtvu plavokosu ženu i vojnika sa sabljom iznad nje dok ga drugi trubom poziva u boj. Nedaleko nje na podu je krvavi bodež. Likovi su dijagonalno postavljeni (od mrtve žene do vojnika s trubom na vratima) dok se u pozadini gomila kreće ulijevo.

Nepotpisano.

Slika 19. Jelena Maljak ruši most preko Glogovnice, razglednica (Gradski muzej Križevci 6321).

Jelena Maljak ruši most preko Glogovnice

Razglednica, format i tehnika slike nepoznati, GMK.

Mirni stojeći likovi dviju žena slijeva, jedne koja odlazi i Jelene koja diže ruku prema napadačima čine protutežu dinamičnosti natiskanih Turaka pred utapanjem. Čvrsta mirnoća ženskih likova nasuprot gužvi potonuća ljudi, konja i topova. Natiskanost tonućih likova tipičan je prizor slika na temu bitaka.

Potpis dolje lijevo: „B.L.O. (nečitljiva godina)“

Zaključak

Ljudevit barun Ožegović nesumnjivo je značajna ličnost druge polovice devetnaestog i početka dvadesetog stoljeća. Iako je veliki dio života proveo u sjeni svog mnogo slavnijeg i uspješnijeg oca, njegov doprinos gospodarskom i političkom životu Hrvatske u njegovo doba nije zanemariv. Obilježavaju ga pomalo neobičan privatni život (razvod od prve supruge i ponovna ženidba s puno mlađom židovkom i vjerojatna sklonost kockanju), ali i uglavnom uspješna djelatnost na raznim područjima.

Kroz sačuvane slike Ljudevita baruna Ožegovića možemo pratiti njegov razvoj kao slikara

amatera. Radio je samostalno, po narudžbama i po predlošcima što je uredno navodio. U četrdeset godina svoga slikarskog stvaralaštva, pokazao je smisao za liniju i kompoziciju, uspješno savladavši pejzaž i prikaze životinjskih likova dok se u prikazu ljudskih likova zaustavio na groteski.

IZVORI I LITERATURA:

NEOBJAVLJENI IZVORI

Arhiv HAZU

Zbirka Ožegovićiana

Državni arhiv Varaždina

Matična knjiga rođenih župe Sv. Nikola u Varaždinu 1836. – 1856.

Arhiv grada Zagreba

Fond Gradsko poglavarstvo Zagreba, dosje kuće Zrinjski trg 17.

Spomenica župe sv. Ane Križevci

OBJAVLJENI IZVORI

Cuvaj Antun, *Grada za povijest školstva Kraljevina Hrvatske i Slavonije od najranijih vremena do danas*, sv. IV. Zagreb 1910. i sv. X. Zagreb 1913.

Izvještaj kr. zemaljskog obrtnog nadzornika o pregledavanju obrtnih i tvorničkih poduzeća u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji, Zagreb 1901.

Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, peti svezak, Zagreb 1890.

Saborski dnevnik Kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije god. 1875. - 1878., Zagreb 1878.

Saborski dnevnik kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije god. 1878. - 1881., Zagreb 1881.

Saborski dnevnik kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije god. 1881. - 1884., Zagreb 1884.

NOVINE

Gospodarski list, XII/1864., XV/1867., XXII/1874., XXIII/1875., XXIV/1876., XXVI-II/1880., XLIV/1896., i XLV/1897.

Hrvatska prosvjeta III/1916.

Male novine IV/1913.

LITERATURA

Babić, Ljubo, *Umjetnost kod Hrvata u XIX. stoljeću*, redovno izdanje Matice hrvatske, Zagreb, 1934.

Baričević, Doris, Repanić-Braun, Mirjana, Sveti Petar Orehovec, *Umjetnička topografija Hrvatske: Križevci - grad i okolica*, Zagreb, Institut za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, 1993.

Blagec, Ozren, Bela IV. i kalničko plemstvo, *Cris* XII/1, Križevci 2010.

Bojničić, Ivan, *Der Adel von Kroatien und Slavonien*, Zagreb 1995.

Crnić, Josip, *Povijest kalničkog školstva : prigodom 140 obljetnice 1865. - 2005.*, Varaždinske Toplice 2005.

Dobronić, Lelja, *Kalnički plemenitaši*, Križevci, 1998.

Enciklopedija likovnih umjetnosti, Leksikografski zavod FNRJ, Zagreb, 1962-1966

Gross, Mirjana, *Izvorno pravaštvo*, Zagreb 2000.

Hrvatska likovna enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2005.

Huzjak, Sanela, mentor: Winkler, Eva, *Uzroci nastanka atipičnih oštećenja na slici „Koka s pilićima“ baruna Ljudevita Ožegovića s kompletnim restauratorsko-konzervatorskim zahvatom* - diplomski rad, Zagreb, 2009.

Knežević, Snješka, Mjesto Zrinjskog trga u genezi zagrebačke "zelene potkove", *Radovi instituta za povijest umjetnosti*, br. 11, Zagreb 1987.

Obad Šćitaroci, Mladen, *Dvorci i perivoji u Slavoniji: od Zagreba do Iloka*, Zagreb 1998.

Obad Šćitaroci, Mladen, *Dvorci i perivoji hrvatskoga zagorja*, Školska knjiga, Zagreb, 2005.

Perić, Ivo, *Hrvatski državni sabor 1848. - 2000.*, Zagreb 2000.

Schneider, Marijana, *Historijsko slikarstvo u Hrvatskoj*, Povijesni muzej Hrvatske, Zagreb, 1969.

Summary

Ljudevit/Lewis, Baron Ožegović

Key words: the Ožegović family, Ljudevit/Lewis Ožegović, Gušćerovec, Kalnik, Bela, historical painting, the Way of the Cross, genre scenes

Baron Ljudevit Ožegović (born in Varaždin on 28th February 1841, died in Zagreb on 28th October 1913), was born to the well-known Illyrianist Metel Ožegović and his wife Ivana, Countess Sermage. He was educated in Vienna where he completed studies of law and philosophy. His first wife was Countess Olga Erdödy and later he married Ivka Hayos (Hiršl), who was a teacher. From the two he had two daughters and three sons. The basis of his economic activity was his property Gušćerovec-Veliki Kalnik which he inherited from his mother. Being a respectable large-estate owner he was the president of Križevci - based branch of the Croato - Slavonian Economic Society in the period from 1874 to 1896. As a member of the National and Independent Party he was three times elected to the Croatian Diet and to the Lower House of the Hungarian Parliament as well. He left his father's rich library to the University Library in Zagreb whereas his correspondence and part of family-owned books were donated to the Croatian Academy of Arts and Sciences/CAAS. Today this makes the core of the Ožegovićiana collection in the CAAS archives. Ljudevit Ožegović gladly helped the School of Agriculture in Križevci and is particularly meritorious for the founding of elementary school in Kalnik in 1865. Besides being a politician he also took delight in painting as an amateur. We know of 23 of his paintings and 3 postcards, actually photos of his probably lost paintings. He mostly painted religious scenes for churches and always signed his works. Unfortunately, very little is known about his art.